

ARBEJDSMARKED

2014:8 • 16. oktober 2014

Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2013

Resumé: I 2013 holdt 100.000 kvinder barselsorlov med dagpenge før eller efter fødslen eller adoptionen, og det samme gjorde 51.000 mænd. Det samlede antal dagpengeuger faldt med 1,4 pct. i forhold til 2012. Dette fald skal dog ses i lyset af, at såvel det samlede antal af forældrepar til nyfødte som antallet af nybagte forældrepar med barselsdagpenge faldt med 4,3 pct. fra 2012 til 2013.

Fædrene står med 9,3 pct. stadig for en mindre del af den samlede orlov, omend andelen er stigende. For hvert nyfødt barn i 2013, hvor begge forældrene holdt orlov, holdt forældrene i 2012 og 2013 i gennemsnit 337 dages orlov efter fødslen. Heraf holdt faderen de 39 dage og moderen de 297. For 26 pct. af børnene blev der holdt 41-47 ugers barsel og for 23 pct. af børnene holdt forældrene netop 48 ugers orlov i alt (faderens 2 ugers fædreorlov, moderens 14 ugers fødselsorlov samt 32 ugers fælles orlov). Blandt kvinderne holdt topledere og lønmodtagere på højeste niveau færrest orlovsdage, mens det forholdt sig lige omvendt hos mændene. Hos dem holdt topledere og lønmodtagere på højeste niveau flest.

Kort om statistikken: Statistikken bygger på Udbetaling Danmarks udbetaling af dagpenge. Kun erhvervsaktive (herunder arbejdsløse) kan modtage dagpengene. Der offentliggøres 2 typer af opgørelser: Den traditionelle opgørelse er kalenderårsbaseret og viser, hvor mange der har haft orlovsdage i året, uanset tidspunktet for fødslen. Den anden type tager udgangspunkt i de fødte børn. Det optælles så, hvor mange orlovsdage der er holdt i forbindelse med fødslen - uanset om orloven er afholdt i forskellige kalenderår.

Orlov i 2013

Oversigtstabel 1.

Udgifter til dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv., antal personer og antal dagpengeuger

	2010	2011	2012	2013
	udbetalte beløb, mio. kr.			
I alt	10 222	9 933	9 569	9 227
Mænd	890	908	877	849
Kvinder	9 332	9 025	8 692	8 378
Modtagere, antal personer med dagpenge i året				
I alt	168 217	162 903	156 226	150 621
Mænd	55 697	53 975	52 109	50 975
Kvinder	112 520	108 928	104 117	99 646
	1.000 dagpengeuger i året, uger			
I alt	3 129	2 998	2 849	2 810
Mænd	255	251	242	261
Kvinder	2 874	2 747	2 607	2 549

Fald i udgifter og i antallet af dagpengemodtagere

Det samlede udbetalte dagpengebeløb ved graviditet, fødsel og adoption i 2013 var 9.227 mio. kr., – et fald på 3,6 pct. i forhold til 2012. Antallet af personer med dagpenge i året faldt ligeledes med 3,6 pct. for begge køn under et. Men faldet var ikke det samme for de to køn. For mændene var faldet 2,2 pct., medens 4,3 pct. færre kvinder fik dagpenge i 2013 på grund af barsel eller adoption. I 2013 blev der født 55 873 børn i Danmark, hvilket er et fald på 3,5 pct. – og dermed tæt på de 3,6 pct., som udgifterne faldt med. Når antallet af kvinder, der i 2013 modtog dagpenge på grund af barsel, er langt større end tallet for børn født i 2013, skyldes det, at flertallet af de kvinder, der fødte i 2012, ikke var færdige med at holde barselsorlov i 2013, og derfor tæller med i statistikken for både 2012 og 2013.

Årsafgrænsning

De ovenfor nævnte 9.569 mio. kr. inkluderer udbetalinger til 3.930 mænd og 2.020 kvinder, der ikke holdt orlov i 2013, men i 2013 modtog dagpenge vedrørende orlov holdt i 2012. For disse personer er pengene talt med i tabel 1 og 2, men det er personerne eller dagene ikke. Modsvarende er der i 2013 10.887 mænd og 19.405 kvinder, hvor (dele af) orloven er startet i 2013, men hvor udbetalingen først blev bogført i begyndelsen af 2014. For disse personer er der for 2013 talt personer og dage, men ikke penge. Beløb kan udbetales både til arbejdsgiveren (når personen på barselsorlov får løn fra sin arbejdsgiver) og direkte til den sikrede.

Oversigtstabel 2.

Antallet af forældrepar

	2010		2011		2012		2013*	
	antal	pct.	antal	pct.	antal	pct.	antal	pct.
Forældreårgang i alt	64 044	100	59 613	100	58 434	100	55 904	100
Orlovfordelingstype:								
Far og mor, og begge holder orlov ...	35 870	56	32 837	55	32 046	55	30 168	54
Far og mor, men kun mor holder orlov ...	14 584	23	13 543	23	12 681	22	12 408	22
Far og mor, men kun far holder orlov ...	4 871	8	4 724	8	4 876	8	4 894	9
Far og mor, og ingen holder orlov ...	6 922	11	6 689	11	6 985	12	6 584	12
Kun mor, og mor holder orlov	899	1	877	1	829	1	926	2
Kun far, og far holder orlov	47	0	55	0	187	0	29	0
Kun mor, og mor holder ikke orlov ...	578	1	598	1	573	1	661	1
Kun far, og far holder ikke orlov ...	79	0	80	0	89	0	60	0
To kvinder, og begge holder orlov ...	143	0	139	0	124	0	125	0
To kvinder, kun den ene holder orlov ...	46	0	64	0	39	0	40	0
To kvinder, ingen af dem holder orlov.	5	0	7	0	5	0	9	0

*Tallene for 2013 er foreløbige, fordi 2013 er opgjort på grundlag af data for 18 måneder, hvor de øvrige år er opgjort på grundlag af data for 24 måneder. Det er især antallet af forældre, hvor begge har holdt orlov, der forventes at stige lidt, når registeret er blevet opdateret med data for 3. og 4. kv. 2014.

Forældreårgang

Forældreårgang er defineret som antallet af par af personer, som er blevet forældre til et barn født i løbet af året, hvor barnet enten er at finde i Danmarks Statistiks befolkningsregister over nyfødte eller i barselsdagpengeregisteret. Et par kan i det tilfælde, hvor der ikke findes registeroplysninger om faderen eller moderen, godt bestå af en enkelt person. Hvis et par får tvillinger, tæller de kun en gang som forældrepar. Får et par derimod to børn i løbet af året, der ikke er tvillinger, tæller parret to gange som forældrepar. Hvis en mand i løbet af året får barn med to forskellige kvinder, vil han indgå i to par. Det tilsvarende gælder for en kvinde, der får to børn med to forskellige mænd. Et forældrepar kan ligeledes bestå af to kvinder, medens forældrepar bestående af to mænd i praksis forekommer så sjældent, at der ikke er taget særskilt hensyn til denne kategori.

Stadigt færre forældrepar Som det ses af tabel 2 er antallet af nybagte forældre faldet de seneste år. I 2010 var tallet 64.044, og det er nu faldet til 55.904 i 2013, medens der var 58.434 i 2012 og 59.616 i 2011. At der er færre nybagte forældre vil i sagens natur påvirke udviklingen i udgifterne til barselsorlov. En anden faktor er den gældende lovgivning, der dog er uændret siden 2002. Moderen kan holde 4 ugers graviditetsorlov, 14 ugers barselsorlov og 32 ugers forældreorlov. Faderen kan holde 2 ugers barselsorlov og 32 ugers forældreorlov. For forældreorloven gælder, at forældreparret til sammen højst kan modtage, hvad der svarer til den maksimale dagpengesats i 32 uger. Forældreorloven kan forlænges med op til 14 uger mod en nedsættelse af dagpengene, således at den samlede udbetaling kommer til at svare til 32 ugers udbetaling uden nedsættelse.

Ikke alle forældre får barselsdagpenge. Ifølge tabel 2 gælder det for 13 pct. af forældreårgangen for både 2012 og 2013. I 2012 var det 55 pct., hvor både far (eller med mor) og mor fik dagpenge, medens det for 32 pct. af parrene kun var en voksen, der fik dagpenge.

Derudover viser tabel 2, at det i fortolkningen af statistiske nøgletal for barsel er afgørende at holde sig for øje, hvilke grupper der er medtaget i en beregning. Hvis store grupper af personer uden adgang til barselsdagpenge indgår, skal udviklingen i statistiske nøgletal tolkes i overensstemmelse hermed.

Barselsloven er ikke det eneste regelsæt, der bestemmer vilkårene for nybagte mødre og fædre. Arbejdsmarkedets overenskomster har også betydning. Overenskomsterne kan i nogle tilfælde påvirke forældrenes brug af barselsloven, fordi der i nogle overenskomster er gunstigere vilkår for den barslende end i andre. Det vil dog føre for vidt at komme ind på de bestemmelser, arbejdsmarkedets mange overenskomster indeholder vedrørende graviditet og barsel, og hvilke gyldighedsperiode disse bestemmelser har eller har haft.

Dagpengenes størrelse Det maksimale dagpengebeløb pr. uge reguleres én gang årligt og udgjorde 3.940 kr. i 2012 og 4.005 kr. i 2013. Det faktiske dagpengebeløb kan dog blive mindre, hvis den pågældende dagpengemodtager har haft en lavere normal arbejdsindtægt (efter arbejdsmarkedsbidrag) end det maksimale dagpengebeløb - det kan skyldes en lav timeløn eller deltidsarbejde. Dagpengene bliver også nedsat, hvis dagpengemodtageren delvist har genoptaget arbejdet.

Teknisk beregning af dagpenge pr. uge En dagpengeuge er opgjort som 1/7 af antallet af dage fra den første til den sidste dag med dagpenge. For en person med en normal 5-dages arbejdsuge betyder det, at et fravær mandag til fredag opgøres som 5/7 dagpengeuge. Et fravær fredag til tirsdag tæller også for 5/7 dagpengeuge. Dagpengene udbetales efter antallet af tabte arbejdsdage. I det første tilfælde udbetales dagpenge derfor for en fuld uge selv om orloven kun er beregnet til 5 dage, mens der i det andet tilfælde kun udbetales for 3 tabte arbejdsdage. Især i forbindelse med korterevarende orlovsforløb spiller weekend dage uden dagpenge en rolle for beregningen af beløbet pr. uge.

Oversigtstabel 3 giver hovedtal for alle sager med udbetalinger i 2012 og 2013.

Oversigtstabel 3. **Udgifter til dagpenge, antal personer og antal dagpengeuger i året**

	2012			2013		
	Personer med orlov i året	Beløb	Dag- penge- uger i året	Personer med orlov i året	Beløb	Dag- penge- uger i året
	antal	mio. kr.	1.000 uger	antal	mio. kr.	1.000 uger
Mænd og kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	156 226	9 569	2 849	150 621	9 227	2 810
Graviditet	59 384	1 359	399	56 514	1 314	391
2 uger efter fødsel	37 764	269	70	36 293	249	66
Fødsel første 14 uger	77 886	2 740	657	74 563	2 732	618
Fødsel, 32 uger fælles orlov	89 804	4 488	1 346	100 042	4 687	1 558
Udskudt orlov inden 9 år	20 198	485	173	2 612	79	26
Aftalebaseret forlængelse på deltid	9 427	135	177	7 570	87	123
Adoption, bortadoption, graviditets-betinget sygdom	978	55	15	776	42	13
Pasning af alvorligt syge børn	1 597	38	12	1 573	38	16
Mænd:						
Fødsel og adoption i alt	52 109	877	242	50 975	849	261
2 uger efter fødsel	37 643	268	70	36 169	248	66
Fødsel første 14 uger	136	3	1	163	3	1
Fødsel, 32 uger fælles orlov	17 164	395	111	23 288	561	179
Udskudt orlov inden 9 år	7 417	182	47	331	14	2
Aftalebaseret forlængelse på deltid	847	12	8	772	7	7
Adoption, bortadoption	218	5	1	145	4	1
Pasning af alvorligt syge børn	573	11	3	647	12	5
Kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	104 117	8 692	2 607	99 646	8 378	2 549
Graviditet	59 384	1 359	399	56 514	1 314	391
2 uger efter fødsel	121	1	0	124	1	0
Fødsel første 14 uger	77 750	2 737	656	74 400	2 729	617
Fødsel, 32 uger fælles orlov	72 640	4 093	1 235	76 754	4 125	1 378
Udskudt orlov inden 9 år	12 781	302	125	2 281	65	24
Aftalebaseret forlængelse på deltid	8 580	123	170	6 798	80	116
Adoption, bortadoption, graviditets-betinget sygdom	760	50	14	631	38	12
Pasning af alvorligt syge børn	1 024	27	8	926	26	11

*Moderens andel
af de 32 ugers
fælles orlov er størst*

Af oversigtstabel 3 fremgår det fx, at moderens andel af den fælles orlov på 32 uger med mulighed for forlængelse stadig er langt større end mandens, såvel når der ses på beløbet som på antallet af uger. Denne form for orlov kan frit deles mellem forældrene, men parrene har kun i meget begrænset omfang benyttet sig af denne mulighed. Fædrenes andel af det samlede antal orlovsuger inden for de 32 uger udgør i 2013 11,5 pct., hvilket er højere end året før (8,2 pct.).

*Mindre databrud
i 2013*

Nærlæser man imidlertid tabel 3, ser man, at der er forskydninger i fordelingen på sagsarter fra år 2012 til år 2013. I år 2012 var der fx 7.417 mænd, der afholdt udskudt orlov, medens det i år 2013 kun var 331. Modsvarende er antallet af mænd, der holdt 32 ugers fælles orlov, steget fra 17.164 i 2012 til 23.288 i 2013. Da administrationen af barselsdagpengene blev overtaget af Udbetaling Danmark pr. 1. december 2012, dækker disse forskydninger formentlig over en ændret brug af sagsarter hos Udbetaling Danmark end den, der var kutyme hos kommunerne, der indtil da havde administreret barselsdagpengene, og betyder næppe, at der er sket en adfærdændring med hensyn til forældrenes brug af barselsorlov.

Oversigtstabel 4a dækker sager, der er indledt og afsluttet i 2013. Ved kun at medtage disse sager opnås, at efterreguleringer mv. fra tidligere år ikke spiller ind, og at dagpengene for alle sager er beregnet ud fra satsen i 2013.

Oversigtstabel 4a.

Antal dagpengemodtagere og dagpenge pr. uge. Kun sager begyndt og sluttet i 2013

	I alt	Med re- fusion til arbejds- giver	Med ud- betaling til sik- rede	I alt	Refu- sion til arbejds- giver	Udbetalt til sik- rede
	antal modtagere			dagpenge pr. uge		
Mænd og kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	111 036	77 101	59 140	3 136	1 666	1 470
Graviditet	37 257	28 547	11 001	3 206	2 284	922
2 uger efter fødsel	28 328	24 080	4 391	3 998	3 419	579
Fødsel første 14 uger	40 097	29 766	13 982	3 618	2 530	1 088
Fødsel, 32 uger fælles orlov	67 558	40 083	48 169	3 018	1 165	1 853
Udskudt orlov inden 9 år	1 052	144	961	2 906	285	2 621
Aftalebaseret forlængelse på deltid	4 402	459	3 977	752	70	683
Adoption, bortadoption, graviditets-betinget sygdom	471	351	220	3 092	1 931	1 161
Pasning af alvorligt syge børn	1 078	750	400	2 238	1 358	880
Mænd:						
Fødsel og adoption i alt	41 488	33 044	10 442	3 399	2 380	1 020
2 uger efter fødsel	28 244	24 003	4 384	3 999	3 419	580
Fødsel første 14 uger	105	73	37	3 549	2 351	1 198
Fødsel, 32 uger fælles orlov	17 430	12 177	6 464	3 255	2 057	1 198
Udskudt orlov inden 9 år	49	21	31	3 188	1 112	2 076
Aftalebaseret forlængelse på deltid	501	208	304	1 167	460	707
Adoption, bortadoption	100	68	40	3 298	2 101	1 197
Pasning af alvorligt syge børn	437	304	160	2 583	1 654	928
Kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	69 548	44 057	48 698	3 108	1 589	1 519
Graviditet	37 257	28 547	11 001	3 206	2 284	922
2 uger efter fødsel	84	77	7	3 896	3 598	298
Fødsel første 14 uger	39 992	29 693	13 945	3 618	2 530	1 088
Fødsel, 32 uger fælles orlov	50 128	27 906	41 705	2 986	1 041	1 944
Udskudt orlov inden 9 år	1 003	123	930	2 898	263	2 635
Aftalebaseret forlængelse på deltid	3 901	251	3 673	722	41	681
Adoption, bortadoption, graviditets-betinget sygdom	371	283	180	3 072	1 914	1 157
Pasning af alvorligt syge børn	641	446	240	2 094	1 234	860

Mændene får fortsat de højeste dagpenge

For alle sagsarter under ét var dagpengene i 2013 i gennemsnit 299 kr. højere for mændene end for kvinderne. Det tilsvarende tal for 2012 var 603 kr., hvorfor der er sket en betydelig udligning. Udligningen er dog udelukkende sket ved, at mændenes beløb er faldet, så det er ikke en udligning, der er kommet kvinderne til gode.

Det største beløb pr. uge findes for mændenes 2-ugers fædreorlov. Dette beløb er dog ikke meget større end kvindernes dagpenge under deres 2 ugers fædreorlov. Det er dog kun kvinder, der lever i registreret partnerforhold, der kan holde fædreorlov.

De laveste beløb findes ikke overraskende for den aftalebaserede forlængelse på deltid, hvor dagpengebeløbet er nedsat i forhold til hvor mange timer, der arbejdes.

*Refusion til arbejdsgiver
eller udbetaling til sikrede*

Ud af 111.036 dagpengemodtagere (heraf 69.548 kvinder) var der for 77.101, svarende til 69,4 pct., (for kvinder 57,1 pct.) tale om, at der i hele eller dele af orlovsperioden blev udbetalt dagpenge som refusion til arbejdsgiveren, hvilket betyder, at de pågældende har fået hel eller delvis løn under graviditet og barsel.

Af oversigtstabel 4a kan man udlede, at 33.935 personer (heraf 25.491 kvinder) udelukkende fik barselsdagpenge i form af en direkte udbetaling – dvs. tilfælde, hvor den pågældende ikke har fået løn, bl.a. selvstændige og arbejdsløse.

Ændringer i tabel 4a

Sammenligner man tabel 4a med den tilsvarende tabel for 2012, ses det, at der er sket et mindre databrud fra 2012 udgaven til 2013 udgaven. For at lette denne sammenligning er 2012 udgaven af tabellen anført nedenfor som tabel 4b.

Oversigtstabel 4b.

Antal dagpengemodtagere og dagpenge pr. uge. Kun sager begyndt og sluttet i 2012 – tabel 4b er identisk med tabel 4a – blot er tallene beregnet for 2012 i stedet for 2013.

	I alt	Med re- fusion til arbejds- giver	Med ud- betaling til sik- rede	I alt	Refu- sion til arbejds- giver	Udbetalt til sik- rede
	antal modtagere			dagpenge pr. uge		
Mænd og kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	119 625	83 938	60 843	3 132	1 730	1 401
Graviditet	41 909	32 845	11 222	3 266	2 408	858
2 uger efter fødsel	31 790	27 153	4 763	3 896	3 342	554
Fødsel første 14 uger	43 642	32 314	20 182	3 141	2 004	1 138
Fødsel, 32 uger fælles orlov	58 498	41 619	35 924	3 353	1 567	1 786
Udskudt orlov inden 9 år	16 539	4 134	12 805	2 757	660	2 097
Aftalebaseret forlængelse på deltid	6 344	555	5 817	798	68	730
Adoption, bortadoption, graviditets-betinget sygdom	577	433	224	3 294	2 163	1 130
Pasning af alvorligt syge børn	1 205	835	429	3 183	1 883	1 300
Mænd:						
Fødsel og adoption i alt	44 588	35 760	10 765	3 657	2 622	1 035
2 uger efter fødsel	31 702	27 076	4 752	3 897	3 342	554
Fødsel første 14 uger	86	58	32	3 626	2 051	1 575
Fødsel, 32 uger fælles orlov	12 337	9 694	3 393	3 655	2 598	1 057
Udskudt orlov inden 9 år	6 349	3 499	3 083	3 591	1 890	1 701
Aftalebaseret forlængelse på deltid	672	278	403	1 633	607	1 026
Adoption, bortadoption	150	117	42	3 673	2 847	826
Pasning af alvorligt syge børn	438	304	160	3 413	2 156	1 257
Kvinder:						
Graviditet, fødsel og adoption i alt	75 037	48 178	50 078	3 078	1 638	1 439
Graviditet	41 909	32 845	11 222	3 266	2 408	858
2 uger efter fødsel	88	77	11	3 704	3 275	429
Fødsel første 14 uger	43 556	32 256	20 150	3 141	2 004	1 137
Fødsel, 32 uger fælles orlov	46 161	31 925	32 531	3 321	1 461	1 861
Udskudt orlov inden 9 år	10 190	635	9 722	2 407	144	2 263
Aftalebaseret forlængelse på deltid	5 672	277	5 414	752	38	713
Adoption, bortadoption, graviditets-betinget sygdom	427	316	182	3 257	2 098	1 160
Pasning af alvorligt syge børn	767	531	269	3 090	1 772	1 317

*Flere får udbetalt
dagpenge direkte*

En sammenligning af tabel 4a med tabel 4b viser, at "Udskudt orlov inden 9 år" er faldet fra 16.593 modtagere i 2012 til 1.052 samtidig med, at "Fødsel, 32 uger fælles orlov" er steget fra 58.498 til 67.558 modtagere, selvom det samlede antal modtagere er faldet fra 119.625 til 111.036. Denne del af databrudet er der allerede rede-gjort for, i forbindelse med kommentarerne til tabel 3. Der er imidlertid en anden forskydning fra 2012 til 2013, der skal omtales. For fx "Fødsel, 32 uger fælles orlov" gælder det for kvinderne, at der i 2013 var 16,8 pct. der udelukkende fik dagpenge via refusion til arbejdsgiveren, og 44,3 pct., der udelukkende fik dagpenge udbetalt

direkte til sig selv. De tilsvarende tal for 2012 var 29,5 pct., hhv. 30,8 pct. Det er ikke til at sige, hvorfor der er sket denne forskydning udover den allerede nævnte overflytning af administrationen af barselsdagpenge til Udbetaling Danmark.

Oversigtstabel 5 viser alle sager, der var løbende i en del af 2013, hvad enten sagen blev afsluttet i 2013 eller ej.

Oversigtstabel 5. **Alle sager og afsluttede sager efter art og køn. 2013**

	Alle sager med dagpenge i året		Alle afsluttede sager i året	
	personer	sager	personer	sager
Mænd og kvinder:				
Graviditet, fødsel og adoption i alt ...	141 731	292 836	132 284	219 943
Graviditet	48 758	57 934	41 917	48 857
2 uger efter fødsel	32 474	32 577	28 753	28 835
Fødsel første 14 uger	71 509	72 630	46 598	47 093
Fødsel, 32 uger fælles orlov	93 696	115 075	68 441	84 292
Udskudt orlov inden 9 år	3 005	3 309	2 354	2 536
Aftalebaseret forlængelse på deltid	7 105	8 577	5 326	6 262
Adoption, bortadoption, graviditets- betinget sygdom	687	1 052	589	803
Pasning af alvorligt syge børn	1 427	1 682	1 057	1 265
Mænd:				
Fødsel og adoption i alt	47 947	62 060	43 024	53 616
2 uger efter fødsel	32 368	32 471	28 668	28 750
Fødsel første 14 uger	140	144	116	119
Fødsel, 32 uger fælles orlov	20 834	27 196	18 130	23 165
Udskudt orlov inden 9 år	566	649	270	294
Aftalebaseret forlængelse på deltid	646	774	517	615
Adoption, bortadoption	129	169	107	134
Pasning af alvorligt syge børn	545	657	443	539
Kvinder:				
Graviditet, fødsel og adoption i alt	93 784	230 776	89 260	166 327
Graviditet	48 758	57 934	41 917	48 857
2 uger efter fødsel	106	106	85	85
Fødsel første 14 uger	71 369	72 486	46 482	46 974
Fødsel, 32 uger fælles orlov	72 862	87 879	50 311	61 127
Udskudt orlov inden 9 år	2 439	2 660	2 084	2 242
Aftalebaseret forlængelse på deltid	6 459	7 803	4 809	5 647
Adoption, bortadoption, graviditets- betinget sygdom	558	883	482	669
Pasning af alvorligt syge børn	882	1 025	614	726

Sammenhængen mellem
alle sager og
afsluttede sager

Alle sager i 2013	292.836
- Sager, der kun er opstået i forbindelse med personens flytning	456
- Sager, der var afsluttet inden året, men hvor udbetalingen skete i året	38.631
- Sager, der var løbende ved årets udgang	33.806
= Afsluttede sager i 2013	219.943

En afsluttet sag er et afsluttet forløb, hvor dagpengene er udbetalt efter samme lovbestemmelse. Det skal bemærkes, at der er mulighed for, at forældreorloven på 32 uger kan deles i småbidder – fx fordi forældrene vælger på skift at tage orlov. Den kan også opdeles ved at fx moderen genoptager arbejdet delvis – fx arbejder 3 dage om ugen og får dagpenge i 2 dage. Ved en sådan opdeling, vil orloven komme til at bestå af et antal afsluttede sager, der hver især er ret korte.

Antal fødte og antal
kvinder med orlov

Oversigtstabel 6 på næste side viser antallet af kvinder, der har modtaget dagpenge de første 14 uger efter en fødsel i året (såkaldte fødselsdagpenge), sammenlignet med antallet af fødte børn. Moderens alder er opgjort ved begyndelsen af 2012.

Oversigtsabel 6.

Antal kvinder med dagpenge i forhold til alle kvinder i forældreårgangen. 2013

Moderens alder ved årets afslutning	Kvinder i forældreårgangen	Kvinder med dagpenge	Kvinder med dagpenge i pct. af alle kvinder i årgangen
antal			
I alt	55 815	43 476	78
Under 20 år	940	109	12
20-24 år	6 258	2 939	47
25-29 år	17 231	13 273	77
30-34 år	19 452	16 905	87
35-39 år	9 853	8 543	87
40-44 år	1 971	1 624	82
45 år eller mere	110	83	75

78 pct. af de
nybagte mødre
modtager dagpenge

78 pct. af de nybagte mødre har modtaget dagpenge i forbindelse med fødslen. Ifølge loven har mødre ikke bare ret til, men også pligt til at holde orlov fra arbejdet de første 2 uger efter fødslen. Det må derfor antages, at de 22 pct., der ikke holder orlov, omfatter kvinder, der ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet. Den antagelse bekræftes af, at de helt unge kvinder, der ikke har fået fodfæste på arbejdsmarkedet i samme omfang, som de lidt ældre, i mindre grad får udbetalt dagpenge.

Fordeling
på landsdele

I oversigtstabel 7 er det udbetalte beløb og antallet af dagpengeuger fordelt på landsdele.

Oversigtstabel 7.

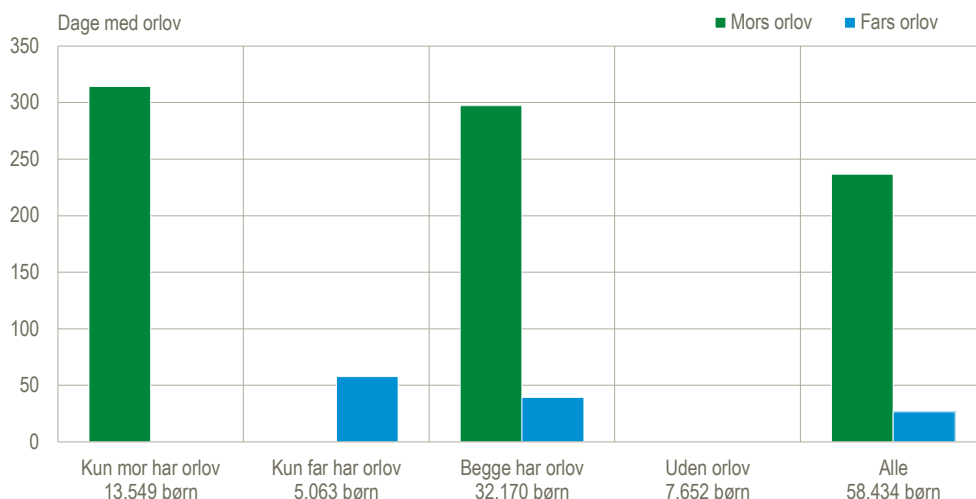
Udgifter samt antal dagpengeuger ved graviditet, fødsel og adoption mv. fordelt efter køn og landsdele. 2013

	Udbetalte beløb i året – også vedr. tidligere år			Dagpengeuger i året			Antal personer med orlovsdage i året		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
	mio. kr.			1.000 uger			antal		
I alt	849	8 378	9 227	261	2 549	2 810	50 975	99 646	150 621
København By	213	1 573	1 786	63	453	516	10 372	18 315	28 687
Københavns Omegn	92	855	947	28	249	276	5 029	9 821	14 850
Nordsjælland	58	557	615	18	163	181	3 322	6 507	9 829
Bornholm	3	35	38	1	10	11	201	408	609
Østsjælland	30	311	341	9	92	102	1 831	3 642	5 473
Vest- og Sydsjælland	55	640	695	17	194	211	3 614	7 569	11 183
Fyn	61	623	684	19	195	213	3 864	7 808	11 672
Syddjælland	86	1 031	1 117	27	329	357	6 218	12 720	18 938
Østjylland	128	1 311	1 440	40	404	444	8 157	15 889	24 046
Vestjylland	54	644	697	17	208	224	3 879	7 978	11 857
Nordjylland	71	798	869	22	252	274	4 793	9 799	14 592

Forældrenes benyttelse af orlovsreglerne

<i>Udgangspunkt: De fødte børn</i>	Mens der i det foregående mest er fokuseret på de økonomiske aspekter af barselsorlovens virkning, er udgangspunktet i dette afsnit det enkelte forældrepar og deres barn. Hermed er det muligt at belyse, hvor meget orlov der bliver taget i forbindelse med det enkelte barn, og hvordan forældrene fordeler orloven. Orlov i forbindelse med adoption samt orlov før fødslen er for overskuelighedens skyld udeladt.
<i>Opgørelsen dækker børn født i 2012</i>	Opgørelsen dækker – bortset fra oversigtstabel 10 – børn født i 2012. Og for at kunne sammenligne over tid, er der brugt oplysninger om orlov holdt i 2012 og 2013.
<i>Mangler i opgørelsen</i>	Desværre er datamaterialet ikke komplet, idet det i et mindre antal tilfælde ikke har været muligt på sikker måde at foretage koblingen mellem barnet og forældrene. Denne mangel kan betyde, at nogle børn ikke er medtaget i analyserne, men den kan også betyde, at der for nogle børn mangler et eller flere dagpengeforløb, hvilket vil føre til en undervurdering af den afholdte orlov.
<i>Udskudt orlov kan ikke belyses fuldstændigt</i>	Det er muligt at forlænge den normale orlovsperiode eller udskyde dele af orloven helt til barnet fylder 9 år. Der kan derfor først gives en endelig og fuldstændig beskrivelse af udnyttelsen af orloven for børn født i 2012, når statistikken for 2021 udkommer. Også muligheden for at genoptage arbejdet på deltid medfører, at nogle orlovsperioder kan vare betydeligt længere end de normale 46 uger. Langt størstedelen af orloven vedrørende børn født i 2012 er dog blevet holdt i 2012-2013.
<i>Forskel på 15 procentpoint mellem mænd og kvinder</i>	Det er kun forældre, der er tilknyttet arbejdsmarkedet (herunder arbejdsløse), der kan modtage dagpenge. Der gælder for de to senere år, at 3 pct., af alle børn har forældre, der ikke modtager barselsdagpenge. Det kan være uddannelsesøgende, kontanthjælpsmodtagere eller personer uden for arbejdsmarkedet. Fædre tager barselsorlov på dagpenge sammen med deres barn i 65 pct. af tilfældene og mødre i 80 pct.. Antager man, at mænd og kvinder har samme tilknytning til arbejdsmarkedet ved barnets fødsel, har mændene altså en uforklaret forskel på 15 procentpoint op til kvinderne. Men før hele forskellen udlægges som mænds manglende vilje til at tage barselsorlov, skal det nævnes, at der i 2012 var 1.973 mænd, der delte forældreorloven med kvinden, og som vel og mærke ikke holdt fædreorlov. Da disse mænd i gennemsnit holdt 62 dages forældreorlov, er man næsten nødt til at antage, at den manglende fædreorlov skyldes mangelfuld indberetning til myndighederne. Ellers er adfærden selvmodsigende. Der er derfor noget, der tyder på, at det ikke er al fædreorlov, der indberettes, og at antallet af mænd på barsel og deres samlede antal dage på barsel er lidt større, end det fremgår af herværende statistik.
<i>Hvorfor ændres orlovslængden?</i>	Forældrenes valg om afholdelse af barselsorlov vil være påvirket af bl.a. muligheden for ud over dagpengene også at modtage hel eller delvis løn under barselsorloven jævnfør bemærkningerne side 2 nederst.
<i>'Fordelingstyper' i stedet for familietyper</i>	I befolkningsstatistikken inddeles befolkningen i forskellige familietyper. Dette giver ikke så meget mening i denne sammenhæng. Moderen og faderen kan fx godt begge holde orlov, selv om de ikke bor sammen, og derfor ikke danner en familie. I figur 1 opdeles i stedet i 3 'fordelingstyper': Tilfælde, hvor kun faderen, kun moderen eller hvor begge har taget orlov i kortere eller længere tid.
<i>Populationen</i>	I alt indgår 58.434 forældrepar til børn født i 2012.

Figur 1. Orlov i 2012-2013 – børn født i 2012

Figur 1 viser, hvor mange forældrepar, der holdt barselorlov, og hvordan de i de tilfælde, hvor begge holdt orlov, fordelte orloven imellem sig. Der var således 13.549 forældrepar, hvor det kun var kvinden, der holdt orlov, og disse kvinder holdt i gennemsnit 314 dages orlov, hvilket er en del mere end de 58 dage, som de 5.063 mænd, der på deres side var alene om at holde barselorlov, holdt.

Der var 32.170 forældrepar, hvor begge forældre holdt orlov, og her holdt kvinden i gennemsnit 297 dage og manden 39.

Fordeling efter orlovens samlede længde

I oversigtstabel 8 og frem er forældreparrene fordelt efter, hvor mange uger forældrene i alt har holdt orlov, såfremt mindst en af dem har holdt orlov.

Oversigtstabel 8.

Fødsels- og barselorlov i 2012-2013 fordelt mellem mor og far – børn født i 2012. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal børn i alt	Gennemsnitligt antal dage pr. barn		
		Fars orlov	Mors orlov	Orlov i alt
Alle	32 170	39	297	337
0-2 uger pr. barn	14	14	0	14
3-16 uger pr. barn	56	33	47	80
17-30 uger pr. barn	657	23	164	187
31-40 uger pr. barn	3 848	33	224	257
41-47 uger pr. barn	6 609	40	268	309
48 uger pr. barn	13 168	31	304	335
49-78 uger pr. barn	7 089	48	349	397
79 uger eller mere pr. barn	729	141	470	611

Når begge holder orlov

I oversigtstabel 8 er kun medtaget tilfælde, hvor begge forældre har holdt orlov. I denne gruppe har forældrene med sikkerhed mulighed for at vælge, hvorledes orloven skal fordeles imellem dem. Og det er dette valg, tabel 8 belyser. Den samlede orlov i denne gruppe er i gennemsnit på 337 dage.

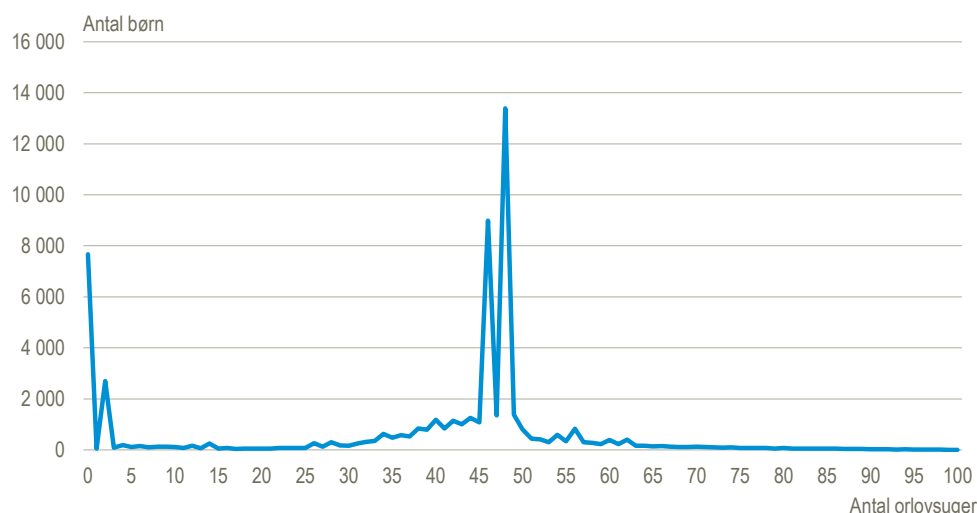
Fire typiske orlovs-længder

Fordelingen af den samlede afholdte orlov er vist i figur 3. De fire typiske orlovs-længder ses som 4 toppunkter: Nul ugers orlov (forældrepar, der ikke er berettigede til barselsorlov på dagpenge), to ugers orlov (typisk hvor faderen holder fædreorlov, og moderen ikke er dagpengeberettiget), 46 uger (typisk 14 ugers fødselsorlov til moderen efterfulgt af 32 ugers forældreorlov til moderen og ingen orlov til faderen) og endelig 48 uger (typisk hvor moderen holder den fulde orlov og faderen holder to ugers fædreorlov).

To mindre toppunkter

Desuden ses et par mindre toppunkter omkring uge 54/56 og uge 60/62 efter fødslen. De hænger sammen med muligheden for på nedsatte dagpenge at forlænge forældreorloven på 32 uger med 8 eller 14 uger.

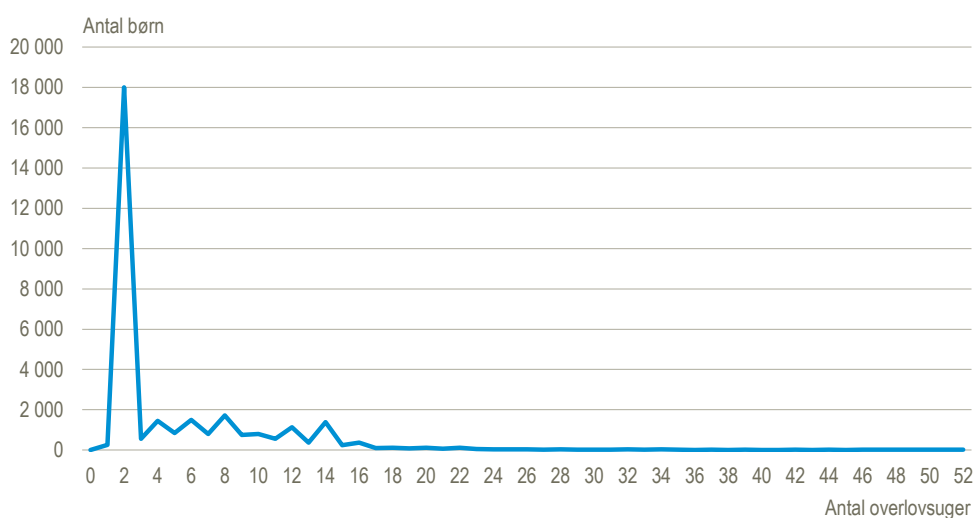
Figur 2. Forældrepar fordelt efter længden af den samlede orlov efter fødslen – børn født i 2012

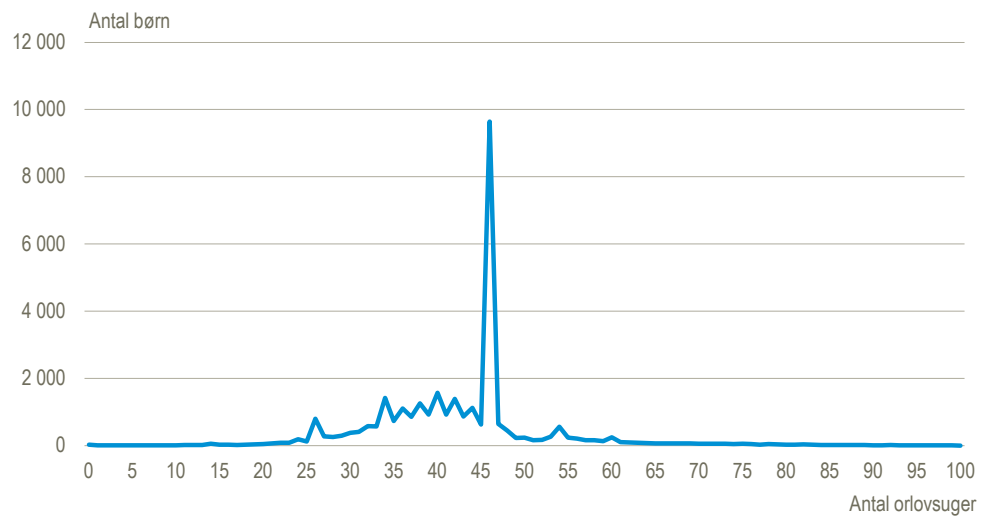
Faderens orlov

Figur 3 viser faderens orlov særskilt for de forældrepar, hvor begge har holdt orlov. Typisk holdt faderen netop 2 ugers orlov – det skete i 56 pct. af tilfældene.

Figur 3. Forældrepar fordelt efter længden af faderens orlov – børn født i 2012. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

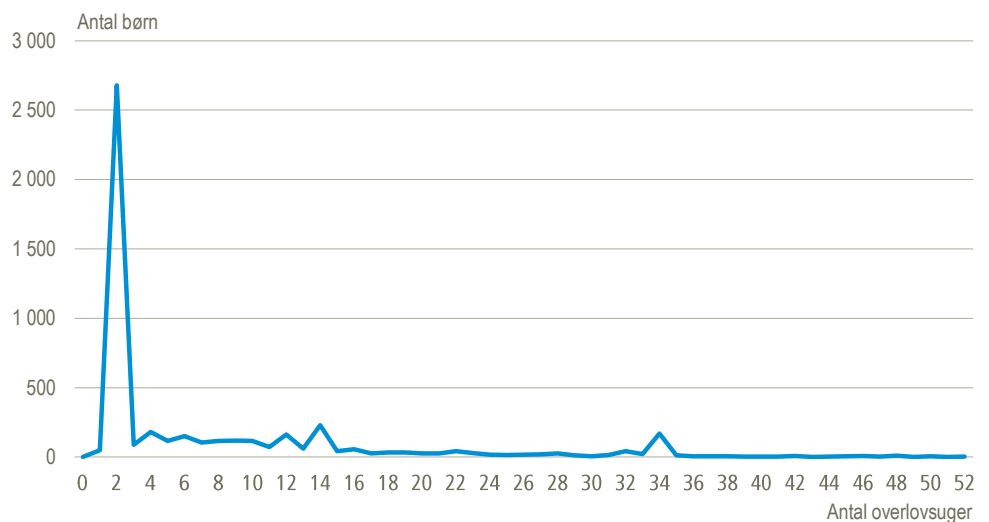

Figur 4. Forældrepar fordelt efter længden af moderens orlov – børn født i 2012. Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

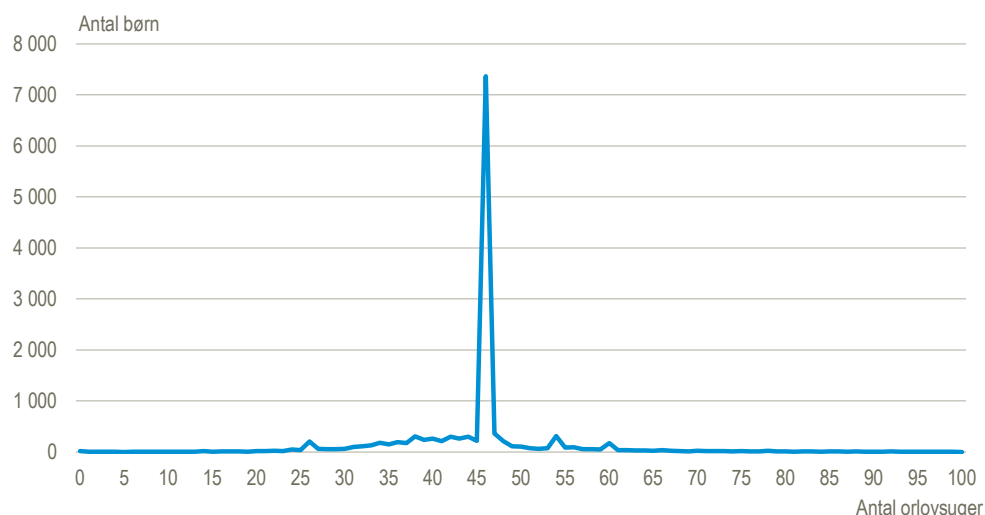
Moderens orlov Figur 4 viser tilsvarende moderens orlov særskilt i de tilfælde, hvor begge har holdt orlov. Typisk holdt moderen 46 ugers orlov – det skete i 30 pct. af tilfældene.

Figur 5. Forældrepar fordelt efter længden af faderens orlov – børn født i 2012. Kun tilfælde, hvor faderen var alene om at holde orlov

Faderen alene om at holde orlov Figur 5 viser fordelingen af orlov i de tilfælde, hvor faderen var alene om at holde orlov. Også her holdt faderen typisk 2 ugers orlov (53 pct. af tilfældene).

Figur 6. Forældrepar fordelt efter længden af moderens orlov – børn født i 2012.
Kun tilfælde, hvor moderen var alene om at holde orlov

*Moderen alene
om at holde orlov*

Figur 6 viser fordelingen af orlov i de tilfælde, hvor moderen var alene om at holde orlov. Her holdt 54 pct. 46 ugers barsel, 17 pct. mere end 46 uger og 2 pct. mindre end et halvt års barsel.

*Den samlede orlovs
fordeling*

Oversigtstabel 9 på viser den samlede orlovs fordeling på fædre og mødre. 47.719 mødre holdt i gennemsnit 302 dages orlov. I tilfælde, hvor kun moderen holdt orlov, holdt hun 314 dage, hvor faderen til sammenligning kun holdt 58 dage, hvor han var alene om at holde orlov. 24.836 forældrepar holdt tilsammen mere end 46 ugers orlov. Bemærk, at den gennemsnitlige orlovs længde i denne tabel er beregnet ud fra antallet af mødre eller fædre, der faktisk holdt orlov.

Oversigtstabel 9.

Forældre med fødsels- og barselsorlov i 2012-2013 efter orlovs længde – børn født i 2012.
Kun forældre, hvor mindst en af dem har holdt orlov

	Fordelingstype						Mor
	Kun far	Kun mor	Både mor og far		Alle med orlov	Far	
			Far	Mor			
Alle børn							
Antal forældre med dagpenge .	5 063	13 549	32 170	32 170	50 782	37 233	45 719
Dage pr. mor/far	58	314	39	297	303	42	302
0-2 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge . . .	2 728	24	14	14	2 766	2 742	38
Dage pr. mor/far	14	1	14	0	13	14	1
3-14 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge . . .	1 518	47	40	40	1 605	1 558	87
Dage pr. mor/far	59	67	32	36	60	58	53
15-46 uger pr. barn							
Antal forældre med dagpenge . . .	739	11 147	10 139	10 139	22 025	10 878	21 286
Dage pr. mor/far	184	300	37	243	286	47	272
47 uger eller mere pr. barn							
Antal forældre med dagpenge . . .	78	2 331	21 977	21 977	24 386	22 055	24 308
Dage pr. mor/far	390	394	41	323	367	42	330

Udskudt orlov Oversigtstabel 10 viser omfanget af udskudt orlov.

Bemærk – 2007-tal Da dele af barselsorloven kan udskydes til barnet er fyldt 9 år, er der, for at belyse omfanget af udskudt orlov, i tabel 10 valgt at tage udgangspunkt i børn født i 2007 og opgør, hvor meget orlov hvert forældrepar har holdt efter at barnet er fyldt to år. De forældre, der holder orlov i barnets tredje til sjette leveår holder i gennemsnit mange dage. Det er derfor nødvendigt at påpege, at der i opgørelse af tallene i tabel 10 ikke er taget hensyn til muligheden for at gå på barsel på deltid.

Oversigtstabel 10. **Modtagere af barselsdagpenge i 2009-2013 – børn født i 2007.**
Al orlov mens barnet har alderen 2-6 år

	Fordelingstype						
	Kun far	Kun mor	Både mor og far		Alle med orlov	Far	Mor
			Far	Mor			
Antal forældre med dagpenge	937	2 643	148	148	3 728	1 085	2 791
Dage pr. mor/far	61	138	33	59	117	57	134

Hvorledes deles orloven? Oversigtstabel 11 belyser, hvordan forældrene deler den samlede orlov efter fødslen i de tilfælde, hvor de begge tager en del af den. Hyppigst sker det ved, at faderen tager netop de 2 ugers fædreorlov, og moderen 46 uger svarende til de 14 ugers fødselsorlov plus hele 32-ugers forældreorlov.

Oversigtstabel 11. **Fødsels- og barselsorlov i 2012-2013 fordelt mellem mor og far – børn født i 2012.**
Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov efter fødslen

	Mødre med dagpenge i alt	0-14 uger	15-24 uger	25-34 uger	35-45 uger	46 uger	47 uger eller mere
Fædre med dagpenge i alt	32 170	174	582	5 119	11 389	9 664	5 242
Under 2 uger	2 849	7	20	205	702	1 384	531
2 uger	15 447	43	102	1 068	3 525	7 661	3 048
3-4 uger	2 018	4	23	168	1 201	249	373
5-10 uger	6 449	25	84	1 014	4 177	271	878
Over 10 uger	5 407	95	353	2 664	1 784	99	412

Tages orloven samtidig eller forskudt? Set ud fra barnets synspunkt er det ikke kun relevant, hvor mange dagpengedage moderen og faderen har taget tilsammen. Det er også af betydning, i hvor høj grad dagene er taget på samme tid, eller om de er benyttet til at gøre den samlede orlovperiode så lang som mulig. I de tilfælde, hvor både moderen og faderen har holdt orlov efter fødslen, er det derfor optalt, hvor mange dage orloven er blevet holdt samtidig, og hvor mange dage, kun den ene af forældrene har holdt orlov.

Oversigtstabel 12. **Hvor meget orlov holdt mor og far samtidigt?**
Forældrepar til børn født i 2012, hvor både mor og far har holdt orlov efter fødslen

Antal dage med orlov pr. barn	337
Heraf antal dage, hvor mor og far har haft orlov samtidig	21

Det fremgår, at langt størstedelen af orloven er taget på forskellige dage. Kun i 21 dage i gennemsnit har barnet oplevet, at begge forældre havde orlov samtidig. De 14 dage heraf vil typisk være den særlige fædreorlov, der normalt tages umiddelbart efter fødslen, hvor moderen samtidig holder fødselsorlov.

*Tages orloven som
ét forløb –
eller brydes den op?*

Et andet element i fleksibiliteten i orlovsreglerne er, at de 32-ugers forældreorlov kan stykkes op i enkeltbidder. Oversigtstabel 13 dækker de 32 ugers forældreorlov samt diverse muligheder for udsat orlov, og tabellen dækker både, hvor begge forældre har holdt orlov, og hvor kun én af forældrene har holdt orlov. En dagpengeperiode er opgjort som et afsluttet dagpengeforløb for en af forældrene. Perioder, hvor begge forældre har holdt orlov samtidig, er ikke talt med. En afsluttet periode følges enten af en periode, hvor den anden part har orlov, eller af en periode, hvor ingen har orlov.

Oversigtstabel 13.

Muligheden for at dele forældreorloven op i enkeltperioder – børn født i 2012

Antal forældrepar, hvor mindst én af forældrene har modtaget dagpenge for at holde forældreorlov (32 ugers orlov)	46 798
Antal fædre der har modtaget dagpenge i forbindelse med forældreorlov	15 621
Antal dagpengeperioder, fædre	21 248
Antal mødre der har modtaget dagpenge i forbindelse med forældreorlov	44 324
Antal dagpengeperioder, mødre	52 229
Antal dagpengeperioder i alt	73 477
Andel af forældrepar med 1 periode	66 pct.
Andel af forældrepar med 2 perioder	26 pct.
Andel af forældrepar med 3 perioder	6 pct.
Andel af forældrepar med mere end 3 perioder	2 pct.

Det fremgår, at de 46.798 forældrepar har holdt i alt 73.477 dagpengeperioder (der ikke har ligget samtidigt). 66 pct. af forældrene har kun haft én periode under forældreorloven – dvs. at orloven ikke har været delt, hverken i småbidder eller mellem forældrene. Kun 2 pct. af parrene har holdt mere end 3 forskellige dagpengeperioder.

*Orlovslængde og
fars/mors alder*

I oversigtstabel 14 a og b er den gennemsnitlige orlovslængde efter fødslen fordelt efter forældrenes alder. Kun tilfælde, hvor begge forældre har holdt orlov, er medregnet. Forældrenes alder er alderen pr. 1. januar 2013.

Oversigtstabel 14 a.

**Fødsels- og barselsorlov i 2012-2013 efter fars alder – børn født i 2012.
Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov**

	Antal dagpengemodtagere	Faderens orlovsdage
Fædre i alt	32 170	39
Under 20 år	6	18
20-24 år	757	24
25-29 år	6 526	33
30-34 år	12 697	41
35-39 år	8 489	42
40-44 år	2 771	41
45-49 år	731	41
50-54 år	148	37
55 år og derover	45	29

Oversigtstabel 14 b.

Fødsels- og barselsorlov i 2012-2013 efter mors alder – børn født i 2012.
Kun tilfælde, hvor både mor og far har holdt orlov

	Antal dagpengemodtagere	Moderens orlovsdage
Mødre i alt	32 170	297
Under 20 år	33	275
20-24 år	1 903	298
25-29 år	9 776	302
30-34 år	13 217	296
35-39 år	6 251	294
40-44 år	936	293
45-49 år	51	286
50 år og derover	3	293

*Fordeling efter
socioøkonomisk status
og branche*

Afslutningsvis bringer tabel 15 a og 15 b opgørelser over kvinders og mænds gennemsnitlige orlov fordelt efter deres socioøkonomiske status og branche. Disse baggrundsuplysninger bygger på Danmarks Statistiks registerbaserede arbejdsstyrkestatistik fra november 2012. Ved vurderingen af tallene skal det tages i betragtning, at den pågældende person kan have haft en anden status på tidspunktet for barselsorloven. I tabellerne er ikke-beskæftigede (herunder arbejdsløse) udeladt sammen med personer med uoplyst socioøkonomisk status eller branche.

*Kvindelige topledere
holder mindre orlov*

Blandt kvinderne holder topledere og lønmodtagere på højeste niveau kortere orlov end de andre grupper, mens det er lige omvendt for mændene. Her holder toplederne og lønmodtagere på højeste niveau den længste orlov.

*Kvinder i landbruget
og mænd inden for
finansiering og forsikring
holder lang orlov*

Fordelt på brancher holder kvinder inden for landbrug længst orlov, mens ansatte inden for Finansiering og forsikring holder kortest. Blandt mændene er det lige omvendt: Her holder beskæftigede inden for Finansiering og forsikring længst orlov, mens landbruget står for den korteste orlov.

Oversigtstabel 15 a.

Kvinders orlov efter fødslen efter socioøkonomisk status og branche, ekskl. uoplyste og personer ude af erhverv – børn født i 2012

	Selvstændig, medarbejdende ægtefæller	Topledere, lønmodtagere på højeste niveau	Lønmodtagere på mellem- niveau	Lønmodtagere på grund- niveau	Andre lønmodtagere	I alt inkl. lønmodtagere uden nærmere angivelse
	gennemsnitlig orlovlængde					
I alt	305	296	309	307	310	302
Landbrug, skovbrug og fiskeri	320	298	292	309	311	313
Industri, råstofindustri og forsyningsvirksomhed	316	284	309	309	307	302
Bygge og anlæg	307	285	285	305	329	302
Handel og transport mv.	312	290	307	309	312	307
Information og kommunikation	302	283	290	307	302	292
Finansiering og forsikring	322	300	310	313	296	306
Ejendomshandel og udlejning	306	290	288	309	297	299
Erhvervsservice	304	292	307	308	311	302
Offentlig administration, undervisning og sundhed	289	298	316	305	308	302
Kultur, fritid og service	313	280	295	313	308	301

Oversigtstabel 15 b.

Mænds orlov efter fødslen efter socioøkonomisk status og branche, ekskl. uoplyste og personer ude af erhverv – børn født i 2012

	Selvstændig, medarbejdende ægtefæller	Topledere, lønmodtagere på højeste niveau	Lønmodtagere på mellemniveau	Lønmodtagere på grundniveau	Andre lønmodtagere	I alt inkl. lønmodtagere uden nærmere angivelse
	gennemsnitlig orlovs længde					
I alt	35	55	40	34	32	42
Landbrug, skovbrug og fiskeri	25	24	35	24	21	25
Industri, råstofindustri og forsyningsvirksomhed	35	46	33	32	29	35
Bygge og anlæg	30	24	23	27	30	27
Handel og transport mv.	40	34	30	30	32	31
Information og kommunikation	51	53	45	48	43	50
Financiering og forsikring	27	68	61	61	80	65
Ejendomshandel og udlejning	40	54	35	37	26	39
Erhvervsservice	39	49	45	34	35	42
Offentlig administration, undervisning og sundhed	33	65	59	51	43	59
Kultur, fritid og service	34	59	40	39	26	46

Baggrundsoplysninger

Mere information www.dst.dk/stattabel/1376. Flere opgørelser kan findes i Danmarks Statistikbank, www.statistikbanken.dk/10039 i mappen Sygedagpenge.

Seneste offentliggørelse *Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2012* udkom 19. november 2013 i serien *Arbejdsmarked 2013:9* (Statistiske Efterretninger).

Næste offentliggørelse *Dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption 2014* forventes at udkomme september 2015 i serien *Arbejdsmarked* (Statistiske Efterretninger).

Henvendelse Torben Lundsvig, tlf. 39 17 34 21, tlu@dst.dk

Kilder og metoder

Læs mere i kvalitetsdeklarationen På www.dst.dk/kvalitetsdeklaration/943 er der en mere omfattende beskrivelse af kilder og metoder.

Datakilde Statistikken om dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv. er baseret på Danmarks Statistiks sygedagpengestatistikregister. Registret opdateres årligt med oplysninger fra det administrative dagpengesystem, der dækker dagpenge ved såvel sygdom som ved graviditet, fødsel mv.

Afgrænsning af statistikken Efterretningen opgør sager, hvor der i løbet af 2013 er sket udbetaling af dagpenge fra kommunen – enten til den sikrede eller som refusion til arbejdsgiveren, samt sager vedrørende barselsorlov holdt i 2012, men hvor udbetalingen er registreret første halvår 2013. Der kan kun udbetales dagpenge til erhvervsaktive, dvs. lønmodtagere (herunder arbejdsløse) og selvstændige, men normalt fx ikke til uddannelse.

2 typer af statistik Der offentliggøres 2 forskellige typer af statistik om barselsorlov:

- De traditionelle opgørelser over, hvor mange personer der har holdt orlov i kalenderåret, om de udbetalte dagpenge osv. Disse opgørelser omfatter såvel orlov i forbindelse med fødsel som orlov ved adoption. Denne type opgørelser er bl.a. egnede til at belyse udgifterne ved barselsorloven. Opgørelser af denne type kan fra 1985 findes på www.statistikbanken.dk/10039.
- Opgørelser, hvor udgangspunktet tages i det enkelte forældrepar og deres nyfødte barn. Her ud fra analyseres, hvor meget orlov, forældrene tager i alt, og hvordan de fordeler den mellem sig. For at kunne give en nogenlunde dækkende belysning tages udgangspunkt i børn født i 2012, idet størstedelen af den samlede orlov så vil være afholdt i 2012 eller 2013. For kunne give et indtryk af omfanget af udskudt orlov tages i oversigtstabel 10 i stedet udgangspunkt i børn født i 2007, og den orlov, der er afholdt i barnets 3-6. leveår, er optalt. Da orlovsreglerne indebærer, at forældrene kan udskyde en del af orloven helt til barnet fylder 9 år, giver tabel 10 dog ikke det endelige billede.

Metodemæssigt problem: Forsinkede indberetninger

Et metodemæssigt problem i statistikken er, at det ofte forekommer, at dagpengene afregnes med forsinkelse. Der er derfor et antal dagpengedage i ét kalenderår, der først afregnes året efter, eller hvor der sker en efterregulering i det følgende år. I denne efterretning er dage vedrørende 2013 men først indberettet i løbet af 1. halvår af 2014 medtaget.

Dagpengebeløb

De anførte dagpengebeløb omfatter de dagpenge, der i løbet af året er udbetalt til den sikrede eller som refusion til arbejdsgivere, der yder fuld eller delvis løn under graviditet og barsel. I beløbene indgår derfor også udbetalinger vedr. orlov i året før samt efterreguleringer fra tidligere år.

Antal personer

Antallet af personer opgøres normalt netto – dvs. at en person kun tæller med én gang i hver kategori i en tabel. Har den samme person fx holdt flere forskellige former for orlov, er den pågældende kun medtalt én gang i totalerne. Af teksten i tabellerne fremgår, om antallet af personer dækker over de personer, der i året har modtaget dagpenge, eller om det dækker over de personer, der i året har haft orlovsdage. Forskellen udgøres af personer, der ikke holdt orlov i året, men modtog dagpenge vedr. orlov afholdt i året før eller tidligere.

Antal dagpengeuger

Antallet af dagpengeuger er summen af uger holdt i året. I tilfælde af flere forløb samtidig tælles kun det ene. Har en person samtidig flere sager løbende, fordi den pågældende har flere arbejdsgivere eller modtager dagpenge både som lønmodtager og som selvstændig, medtælles ugerne for begge forløb i opgørelser vedrørende antal sager, mens al dobbelttælling er fjernet i opgørelser over antal dage på barsel. En dagpengeuge er opgjort som 1/7 af antallet af dage fra første til sidste dag med dagpenge. I løbet af en sådan 7-dages periode får man normalt udbetalt dagpenge for 5 tabte arbejdsdage.

Inddeling i intervaller

Når orlovsforløb inddeles i ugeintervaller, rundes antallet af dage op, således at fx 2 uger betyder 8-14 dage.

Antallet af dagpengesager

Antallet af dagpengesager er en administrativ inddeling, der bygger på dagpengelovens enkelte bestemmelser. I forbindelse med fødslen modtager moderen fx de første 14 uger dagpenge under fravær efter reglerne i lovens §7. Efter de 14 uger kan hun holde orlov efter reglerne i §9 om forældreorlov orlov. I opgørelserne indgår et dagpengeforløb på mere end 14 uger derfor som 2 sager. For den fælles orlov er det muligt for faderen og moderen at holde den på skift, således at orloven stykkes op i et antal mindre adskilte perioder. Sådanne delperioder indgår i statistikken som separate sager. Flytter en person fra én kommune til en anden opdeles sagen også i 2.

<i>Inddeling efter sagsart</i>	Inddelingen i forskellige typer orlov bygger på Udbetaling Danmarks kontering af den enkelte dagpengesag, hvor det i Efterretningen fra 2012 var kommunernes kontering. Overgangen fra kommunerne til Udbetaling Danmark skete december 2012. Det ser ud som om dette skifte har bevirket en anden måde at anvende koderne for sagsart på. Sammenligninger af året 2013 med året 2012, hvad angår opgørelser på sagsart, skal derfor foretages med forsigtighed. Eventuelle forskelle kan dække over ændret administrativ praksis snarere end realiteter. Af samme grund er tabeller med orlov fordelt på sagsart blevet beskåret eller udeladt.
<i>Alle sager/ afsluttede sager</i>	I nogle tabeller skelnes mellem alle sager og afsluttede sager. Alle sager omfatter alle sager, med dagpengebetalinger i løbet af året, uanset om de startede året før eller ikke var slut ved årets udgang. Det opgjorte antal dagpengeuger dækker kun dagpengeuger i løbet af kalenderåret. Opgørelserne over alle sager er især anvendelige i forbindelse med vurderingen af det offentliges udgifter til dagpenge. Afsluttede sager omfatter sager, der blev afsluttet i løbet af året. Det opgjorte antal dagpengeuger dækker hele sagens forløb - altså også dagpengeuger i året før. Specielt for den fælles 32-ugers orlov gælder, at den kan stykkes op i enkeltbidder - enten fordi der holdes pauser ind imellem, eller fordi moderen og faderen skiftes til at holde orlov. Hver enkelt afsluttet del af denne orlov indgår som en afsluttet sag. En sag, der kun slutter fordi modtageren flytter til en anden kommune, indgår ikke som afsluttet.
<i>Lovgivning og administration</i>	Reglerne om dagpenge ved graviditet, fødsel og adoption mv. findes i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov nr. 1084 af 13. november 2009. Loven, der populært kaldes barselloven, hører under Beskæftigelsesministeriet.
<i>Fraværsret og dagpengeret</i>	Det er dagpengereglerne, der beskrives her. Her ud over findes der i barselloven regler om selve <i>fraværsretten</i> . Fraværsretten gælder også selv om den pågældende ikke opfylder beskæftigelseskravene for at få dagpenge. En kvindelig lønmodtager har 4 uger før det skønnede fødselstidspunkt ret til fravær. Efter fødslen har moderen ikke blot ret men <i>pligt</i> til orlov i de første 2 uger. I de næste 12 uger har moderen ret til fravær. Faderen har ret til 2 ugers fravær ved fødslen. Efter de 14 uger har såvel moderen som faderen <i>ret til fravær</i> i hver 32 uger. Men tilsammen har moderen og faderen kun <i>ret til dagpenge</i> i tilsammen 32 uger - jf. dog muligheden for forlængelse.
<i>Beregnes pr. fødsel – ikke pr. barn</i>	Fraværsretten og dagpengene beregnes med udgangspunkt i <i>fødslen</i> - og ikke i de fødte børn. Det betyder, at fraværsret og dagpenge ikke påvirkes, selv om der fødes tvillinger eller mere.
<i>Personkreds</i>	Dagpengeordningen omfatter alle erhvervsaktive personer, der lider et indtægtstab ved uarbejdsdygtighed på grund af graviditet, fødsel eller adoption, og som opfylder visse krav til beskæftigelsens omfang. Ordningen gælder både lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende, herunder også lønmodtagere, der modtager arbejdsløshedsdagpenge eller ydelser, der træder i stedet herfor, samt elever i lønnet praktik. Uddannelsessøgende forældre har ret til barselsdagpenge, såfremt de ville have været berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, hvis de ikke var blevet forhindret pga. barsel, dvs. at de inden udløbet af de almindelige 46 ugers orlov har afsluttet en erhvervsmæssig uddannelse på mindst 18 måneder.
<i>Regler for dagpenge</i>	I forbindelse med graviditet og fødsel findes en række forskellige faser. Reglerne for adoption svarer stort set til reglerne for fødsel, så de skal ikke gennemgås særskilt.
<i>Før fødslen</i>	Moderen har ret til dagpenge fra 4 uger før det skønnede fødselstidspunkt. Hvis graviditeten har et sygeligt forløb, hvis arbejdets særlige karakter medfører risiko for fosteret, eller hvis graviditeten pga. offentlige bestemmelser forhindrer moderen i at varetage sit arbejde, kan graviditetsorloven begynde tidligere. Det er også

muligt at gå på en tidligere delvis graviditetsorlov – dvs. at man kan få nedsat sin arbejdstid og så få dagpenge for de resterende timer.

Arbejdsgiveren skal herudover betale løn eller dagpenge under fravær pga. forebyggende graviditetsundersøgelser. Da der i disse tilfælde ikke udbetales dagpenge fra det offentlige, indgår disse dagpenge ikke i statistikken.

<i>Første 14 uger – fødselsorlov</i>	Moderen har ret til dagpenge i de første 14 uger efter fødslen. Faderen kan i ganske særlige tilfælde (fx pga. moderens sygdom eller død) overtage retten til dagpenge.
<i>Fædreorlov</i>	I samme periode har faderen ret til dagpenge i 2 uger – fædreorlov.
<i>Efter 14 uger – forældreorlov</i>	Moderen og faderen har herudover tilsammen ret til dagpenge under 32 ugers forældreorlov. Denne periode kan frit deles mellem moderen og faderen, og de kan holde orlov på skift eller samtidig. Faderen kan også vælge at holde en del af den fælles forældreorlov inden for de første 14 uger efter fødslen.
<i>Tilsammen 52 uger med fulde dagpenge</i>	Alt i alt har forældrene tilsammen ret til 52 ugers orlov med fulde dagpenge, nemlig moderens 4 uger før fødslen, moderens 14 uger efter fødslen, faderens 2 uger samt de 32 ugers fælles orlov.
<i>Retsbaseret forlængelse af orlov</i>	De 32 ugers fælles forældreorlov kan altid forlænges med 14 uger for beskæftigede lønmodtagere og selvstændige og med 8 uger for andre. Der kan ikke vælges andre perioder end netop de 14, hhv. 8 uger. Ved en sådan forlængelse nedsættes dagpengebeløbet forholdsvis, så det i alt kommer til at svare til de fulde dagpenge i 32 uger. Hermed forlænges den samlede orlovsperiode med dagpenge fra 52 uger til 60 eller 66 uger med reducerede dagpenge.
<i>Udskydelse af orlov</i>	Forældrene har ret til at udskyde en del af orloven helt indtil barnet fylder 9 år. Beskæftigede lønmodtagere og selvstændige har ret til at udskyde mindst 8 og højst 13 uger af 32-ugers perioden. Udskydelsen kan ikke deles af de 2 forældre, og den udskudte periode skal holdes sammenhængende. Herudover kan begge forældre aftale med arbejdsgiveren at udskyde hele eller dele af 32-ugers perioden til afholdelse inden barnet fylder 9 år. Tilsvarende ret gælder for selvstændige.
<i>Forlængelse ved delvis genoptagelse af arbejdet</i>	Forældrene kan vælge at forlænge en del af den samlede orlov ved at genoptage arbejdet delvis under det 'ordinære' orlovsforløb på 46 uger, dog ikke under moderens første 2 ugers orlov. For lønmodtagere kræves dog, at det aftales med arbejdsgiveren. Ved en sådan forlængelse nedsættes dagpengene i forhold til det omfang, hvor arbejdet genoptages. Vælger en mor fx at begynde at arbejde på halv tid efter udløbet af de første 14 uger, så forlænges de 32 ugers forældreorlov med yderligere 32 uger. Den samlede orlov bliver derfor 14 uger + 32 uger + 32 uger, eller 1½ år. De bragte tal for den aftalebaserede forlængelse på deltid dækker kun perioden efter udløbet af de 46 uger – altså den periode, hvor orloven bliver forlænget.
<i>Delvis genoptagelse af arbejdet</i>	I hele orlovsforløbet (bortset fra moderens første 2 uger efter fødslen) har man mulighed for at genoptage arbejdet delvis (for lønmodtagere dog højst 29½ time ved en normal ugentlige arbejdstid på 37 timer og for selvstændige højst halvdelen af den normale ugentlige arbejdstid) og så modtage dagpenge for de øvrige timer. Dagpengeperioden forlænges ikke herved.
<i>Andre former for barselsorlov</i>	Ud over disse generelle regler findes der specielle regler omkring bl.a. børn, der er dødfødte eller dør eller bortadopteres inden 32 uger efter fødslen, og omkring børn, der indlægges på sygehus i barselsperioden. Disse og andre specialregler skal ikke omtales her.
<i>Pasning af syge børn</i>	Hvis forældrene må opgive at arbejde for at passe et alvorligt sygt barn (sygdommen skal normalt indebære et hospitalsophold el. lign. i mindst 12 dage) yder

kommunen dagpenge i hele perioden. Disse dagpenge har som sådan ikke noget med barselsorlov at gøre, men medtages i statistikken, da reglerne nu findes i barselloven.

Beregning af dagpengene

Dagpengene beregnes på grundlag af den sikredes dagpengegivende indtægt. Der skelnes mellem lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Dagpenge til beskæftigede lønmodtagere beregnes på grundlag af den timeindtægt, som lønmodtageren ville have været berettiget til under fraværet efter betaling af arbejdsmarkedsbidrag.

Personer, der ikke er i beskæftigelse, får udbetalt et dagpengebeløb, der svarer til de arbejdsløshedsdagpenge mv., som vedkommende ellers ville have modtaget.

Til dagpengegivende indtægt for selvstændige medregnes erhvervsindtægt, som i væsentlig grad skyldes egen arbejdsindsats. Det kan være overskud af egen erhvervsvirksomhed, ydelse for udvalgsposter, honorarer mv. For en medhjælpende ægtefælle er beregningsgrundlaget den skattepligtige indkomst, der er overført til personen.

Dagpengenes størrelse

Dagpengemaksimum ved barselsdagpenge er som ved sygedagpenge, dvs. i 2013 på 4.005 kr. om ugen. Beløbet reguleres årligt med satsreguleringsprocenten. Personer med en dagpengegivende indtægt større end maksimum får derfor mindre end 100 pct. dækning af tabt indtægt, mens personer med en indtægt mindre end maksimumsbeløbet får et dagpengebeløb, der netop svarer til den normale indtægt.

For lønmodtagere, der gennem faglige overenskomster er sikret fuld løn under graviditet og fødsel, har dagpengemaksimum som sådan ingen betydning for moderen/faderen – her udgør maksimumsbeløbet grænsen for, hvor meget arbejdsgiveren får refunderet fra kommunen.

Dagpengenes udbetaling

Dagpengene udbetales af kommunen, der får det fulde beløb refunderet fra staten. Udbetaler arbejdsgiveren løn under barsel til lønmodtageren, udbetales et beløb svarende til dagpengene af kommunen til arbejdsgiveren.

Der udbetales kun dagpenge for de dage, hvor den sikrede skulle have været på arbejde. Har en person flere arbejdsgivere, fx ved kombination af 2 deltidsjob, beregnes dagpenge for hvert enkelt arbejdsforhold.

ARBEJDSMARKED 2014:8

Statistiske Efterretninger

ISSN, 1601-085X

www.dst.dk/efterretninger

Salg: www.dst.dk/boghandel eller Tlf.: 43 22 73 00

Abonnement for 2014: 935 kr. som pdf.

Løssalg: 75 kr. + ekspeditionsgebyr

© Danmarks Statistik, Sejrøgade 11, 2100 København Ø

Signaturforklaring:

- Nul

0 Mindre end 0,5 af den anvendte enhed

0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed

• Tal kan efter sagens natur ikke forekomme

... For usikker til at kunne angives eller diskretionshensyn

... Oplysning foreligger ikke

* Foreløbige eller anslåede tal

— | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.

Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige.

Som følge af afrundinger kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen.